6. Κατά κανόνα, ὁ δικαστής τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως δύναται νά περιορισθεῖ στήν ἐξέταση τοῦ ζητήματος ἄν ἡ προθεσμία, πού ἀρχίζει ἀπό τό χρονικό σημεῖο πού ἔγινε νομοτύπως ἡ ἐπίδοση ἤ ἡ κοινοποίηση, παρέχει στόν καθ' οὗ τή δυνατότητα νά ἀμυνθεῖ. Πάντως, στόν ἐν λόγω δικαστή ἐναπόκειται καί ἡ ἐκτίμηση τοῦ ἄν στήν συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν ἐξαιρετικές περιστάσεις, ὥστε ἡ ἐπίδοση ἤ ἡ κοινοποίηση, ἄν καί νομότυπες, δέν ἤρκεσαν ἐν τούτοις γιά νά κινήσουν τήν σχετική προθεσμία.

7. Τό ἄρθρο 52 τῆς συμβάσεως καί τό γεγονός ὅτι ὁ δικαστής τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως καταλήγει στό συμπέρασμα ὅτι κατά τό δίκαιο τοῦ κράτους αὐτοῦ ὁ ἐναγόμενος εἶχε τήν κατοικία του στό ἔδαφός του κατά τό χρονικό σημεῖο τῆς ἐπιδόσεως ἤ κοινοποιήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου δέν ἐπηρεάζουν τίς ἀπαντήσεις πού ἐδόθησαν ἀνωτέρω.

Mertens de Wilmars Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe Bosco

Touffait Due Everling Χλωρός

Δημοσιεύθηκε σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο τήν 16η Ἰουνίου 1981.

Ὁ γραμματεύς

A. Van Houtte

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1981 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Ἡ δίκη, ἐπί τῆς ὁποίας διατυπώνω τίς ἀπόψεις μου σήμερα, ἀφορᾶ τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων καί ἐκτελέσεως δικαστικῶν ἀποφάσεων ἐπί ἀστικῶν καί ἐμπορικῶν ὑποθέσεων («σύμβαση περί ἁρμοδιότητος»), στό ὁποῖο ὁρίζεται:

«Δέν ἀναγνωρίζονται οἱ ἀποφάσεις:

...

2. ἄν τό εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο δέν ἐπεδόθη ἤ ἐκοινοποιήθη στόν ἐρημοδική-

1 — Μετάφραση ἀπό τήν γερμανική.

σαντα έναγόμενο προσηκόντως καί έμπροθέσμως ὥστε νά τοῦ παρασχεθεῖ ἡ δυνατότης ὑπερασπίσεως·

...»

Ἡ ἑρμηνεία αὐτῆς τῆς διατάξεως ἐζητήθη ἐν ὄψει τῶν ἀκολούθων πραγματικῶν περιστατικῶν.

Ὁ Michel, ἀναιρεσίβλητος στήν κυρία δίκη, εἶναι κτηματομεσίτης στό Neuss. Ὅπως ἰσχυρίζεται, ἔχει χρηματική ἀπαίτηση — γιά μεσιτικά — ὕψους 63 270 DM κατά τοῦ Klomps, ἀναιρεσείοντος στήν κυρία δίκη. Γιά τήν ἱκανοποίηση αὐτῆς τῆς ἀπαιτήσεως, ἀκολούθησε μία σύντομη διαδικασία, δηλαδή τήν διαδικασία τῆς ἐκδόσεως διαταγῆς πληρωμῆς μέ τήν ὁποία θά ἀσχοληθῶ λεπτομερῶς κατωτέρω. Κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Michel ὁ ἁρμόδιος δικαστικός ὑπάλληλος τοῦ Amtsgericht τοῦ Krefeld ἐξέδωσε στίς 29 Μαρτίου 1976 διαταγή πληρωμῆς (Zahlungsbefehl) — ὅπως ὠνομάζετο τότε — γιά 63 270 DM σύν τούς τόκους καί τά δικαστικά ἔξοδα. Ἡ ἀνωτέρω διαταγή πληρωμῆς ἐκοινοποιήθη στόν ὀφειλέτη στίς 3 Ἀπριλίου 1976 διά καταθέσεως στό Ταχυδρομεῖο τοῦ Willich καί εἰδοποιήσεως περί τῆς καταθέσεως στήν διεύθυνση τοῦ ὀφειλέτη στό Willich, Heiligenweg 34, πράξη πού θεωρεῖται ἰσοδύναμη μέ κοινοποίηση κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 182 τοῦ γερμανικοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας. Ἐπειδή δέν προεβλήθησαν ἀντιρρήσεις ἐντός προθεσμίας τριῶν ἡμερῶν — αὐτή ἦταν ἡ προθεσμία πού ἴσχυε τότε βάσει τοῦ ἄρθρου 692 σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 499 τοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας γιά ὀφειλέτες πού εἶχαν τήν κατοικία τους στήν περιφέρεια τοῦ ἐπιληφθέντος δικαστηρίου — ἐξεδόθη στίς 9 Ἀπριλίου 1976 διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως (Vollstreckungsbefehl). Αὐτή ἡ διαταγή ἐκοινοποιήθη μέ τόν ἴδιο τρόπο ὅπως καί ἡ διαταγή πληρωμῆς, ὁ ὀφειλέτης δέ ἔλαβε εἰδοποίηση περί αὐτῆς στίς 22 Ἀπριλίου 1976. Ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως συνιστᾶ κατά τό γερμανικό δίκαιο προσωρινῶς ἐκτελεστό τίτλο κατά τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατόν νά ἀσκηθεῖ ἀνακοπή ἐντός προθεσμίας μιᾶς ἑβδομάδος, ἄρα στήν προκειμένη περίπτωση μέχρι τίς 29 Ἀπριλίου 1976.

Ἡ ἀνακοπή ὅμως ἠσκήθη μόλις τήν 1η Σεπτεμβρίου 1976. Κατά τήν, ἐν συνεχεία, ἐνώπιον τοῦ Amtsgericht τοῦ Krefeld, δίκη, ἐρευνήθησαν τά περί τῆς κατοικίας τοῦ ὀφειλέτου, ἐπειδή αὐτός ἰσχυρίζετο ὅτι δέν ἦταν πράγματι κάτοικος Willich, Heiligenweg 34, ἀλλά κατοικοῦσε στίς Κάτω Χῶρες, ὅπως συνάγεται ἀπό ἐγγραφή στό δημοτολόγιο τοῦ Venlo τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1971 καί τοῦ Meijel τῆς 28ης Αὐγούστου 1976. Βάσει, ὅμως, μαρτυρικῶν καταθέσεων, τό Δικαστήριο διεπίστωσε ὅτι ὁ καθ' οὗ ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως ἦταν ἐπίσης κάτοικος Willich, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ γερμανικοῦ ἀστικοῦ κώδικος καί τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας. Ἐν προκειμένω ἦταν σημαντικό τό γεγονός ὅτι ἡ σύζυγος καί τά τέκνα τοῦ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεση, πού δέν ζοῦσαν χωριστά ἀπ' αὐτόν, κατοικοῦσαν στό Willich καί τά τέκνα του φοιτοῦσαν στό ἐκεῖ σχολεῖο, ὅτι ὁ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεση ἀσκοῦσε ἐμπορία στό Willich, ὅτι, ἀκόμη, τό ὄνομά του ἦταν καταχωρημένο στόν τηλεφωνικό κατάλογο τοῦ Willich καί ὅτι αὐτός ἤρχετο στό Willich τακτικά γιά νά παραλαμβάνει τήν ἀλληλογραφία πού τοῦ ἀπεστέλλετο ἐκεῖ. Βάσει τῶν ἀνωτέρω, τό δικαστήριο ἐθεώρησε τήν κοινοποίηση τῆς διαταγῆς πληρωμῆς καί τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως ὡς προσήκουσα καί ἀπέρριψε τήν ἀνακοπή κατά τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως ὡς ἀπαράδεκτη λόγω ἐκπροθέσμου ἀσκήσεως μέ ἀπόφαση τῆς 19ης Ἀπριλίου 1977, ἡ ὁποία κατέστη τελεσίδικη στίς 12 Ἰουλίου 1977.

Τό ἑπόμενο ἔτος, ὁ Michel ἐπεδίωξε τήν διενέργεια ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως κατά τοῦ Klomps στίς Κάτω Χῶρες. Κατόπιν αἰτήσεώς του — σύμφωνα μέ τά ἄρθρα 31, 32 καί 34 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος — διετάχθη, στίς 27 Ἰουνίου 1978 μέ διάταξη τοῦ προέδρου τοῦ Arrondissementsrechtbank τοῦ Roermond, ἡ περιαφή τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως ἐπί τῆς διαταγῆς πληρωμῆς καί τῆς διαταγῆς περί προσω-

ρινῆς ἐκτελέσεως πού ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω, καθώς καί — ὅσον ἀφορᾶ τά δικαστικά ἔξοδα — ἐπί τῆς ἀποφάσεως τοῦ Amtsgericht τοῦ Krefeld τῆς 19ης Ἀπριλίου 1977. Κατ' αὐτῆς τῆς διατάξεως ὁ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεση ἤσκησε, βάσει τοῦ ἄρθρου 36 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος, ἔνδικο μέσο, ἐπί τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη ἀπόφαση τοῦ Arrondissementsrechtbank τοῦ Roermond στίς 20 Σεπτεμβρίου 1979. Μέ αὐτή τήν ἀπόφαση τό Δικαστήριο ἔκρινε ὅτι ἡ διαταγή πληρωμῆς καί ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως θεωροῦνται ἀποφάσεις κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 25 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος — ἰδίως ἐπειδή, κατά τό ἄρθρο 700 τοῦ γερμανικοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας, ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως ἰσοδυναμεῖ πρός ἐρήμην ἐκδοθεῖσα ἀπόφαση πού ἐκηρύχθη ἐκτελεστή. Ἡ διαδικασία βάσει τῆς ὁποίας ἐξεδόθησαν δέν παρουσιάζει παρατυπίες, ἡ κοινοποίηση δέν ἔγινε σέ ἐσφαλμένη διεύθυνση καί δέν ὑπῆρχαν λόγοι ἀρνήσεως τῆς ἀναγνωρίσεως, βάσει τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συνθήκης περί ἁρμοδιότητος. Ἐπομένως, ἡ διαταγή πληρωμῆς καί ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως ἦταν δυνατόν νά ἀναγνωρισθοῦν βάσει τῶν ἄρθρων 5 καί 26 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος καί ἐπομένως νά ἐπιτραπεῖ ἡ ἐκτέλεση βάσει τοῦ ἄρθρου 31 τῆς ἐν λόγω συμβάσεως. Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀπόφαση τοῦ Amtsgericht τοῦ Krefeld, τό Δικαστήριο ἔκρινε ὅτι ναί μέν ἦταν δυνατόν νά ἀναγνωρισθεῖ, δέν ἦταν ὅμως βεβαίως πρός τό παρόν δυνατόν νά ἐκτελεσθεῖ, διότι τά δικαστικά ἔξοδα δέν ἦταν ἐπαρκῶς καθορισμένα, καί κατά συνέπεια, τό ἔνδικο μέσο πού ἤσκησε ὁ ὀφειλέτης, τό ὁποῖο κατά τά λοιπά πρέπει νά ἀπορριφθεῖ, ὅσον ἀφορᾶ αὐτό τό σημεῖο, πρέπει νά θεωρηθεῖ βάσιμο.

Ἐν συνεχεία, τῆς ὑποθέσεως ἐπελήφθη τό Hoge Raad κατόπιν ἀσκήσεως Kassationsbeschwerde (ἀναιρέσεως). Γιά νά στηρίξει τήν ἀναίρεσή του, ὁ ἀναιρεσείων ἐπεκαλέσθη τό ἀνωτέρω ἀναφερθέν ἄρθρο 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος καί ἰσχυρίσθη ὅτι τό εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο — ἡ διαταγή πληρωμῆς — δέν τοῦ ἐκοινοποιήθη προσηκόντως καί ἐμπροθέσμως ὥστε νά τοῦ παρασχεθεῖ ἡ δυνατότης ὑπερασπίσεως. Κατά τόν χρόνο τῆς κοινοποιήσεως τῆς διαταγῆς πληρωμῆς καί τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως δέν κατοικοῦσε στό Willich ἀλλά στό Meijel (Κάτω Χῶρες), ἦταν ἐγγεγραμμένος στό ἐκεῖ δημοτολόγιο καί ἐκεῖ κατοικοῦσε πράγματι — ὅπως καί ἡ σύζυγός του καί τά τέκνα του τήν ἐποχή ἐκείνη. Γιά τόν λόγο αὐτό δέν τοῦ περιῆλθαν πράγματι ἡ διαταγή πληρωμῆς καί ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως, καί ἐφ' ὅσον δέν εἶχε τήν δυνατότητα νά ἀμυνθεῖ ἐγκαίρως, οἱ ἐν λόγω διαταγές δέν πρέπει νά ἀναγνωρισθοῦν.

Τό Hoge Raad κατέληξε στό συμπέρασμα ὅτι ἡ κοινοποίηση τῆς διαταγῆς πληρωμῆς καί τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς προσήκουσα κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος.

Ἀμφισβητούμενο εἶναι μόνο τό ζήτημα, ἄν εἶναι δυνατόν νά γίνει λόγος περί ἐμπροθέσμου κοινοποιήσεως κατά τήν ἔννοια τῆς ἀνωτέρω διατάξεως, ὅταν πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς δεδομένο ὅτι ὁ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεση δέν παρέλαβε τήν διαταγή πληρωμῆς καί τήν διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως, ἐπειδή κατά τόν χρόνο τῆς κοινοποιήσεώς τους εὑρίσκετο πράγματι στίς Κάτω Χῶρες, ὅπως ἐπίσης ἡ σύζυγος καί τά τέκνα του.

Τό Hoge Raad μέ ἀπόφαση τῆς 8ης Ἰουλίου 1980 ἀνέβαλε τήν δίκη καί ὑπέβαλε, πρός ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ πρωτοκόλλου περί ἑρμηνείας τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος, τά ἀκόλουθα ἐρωτήματα:

«1. Ἡ διαταγή πληρωμῆς καί ἀντιστοίχως ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως πού ἐξεδόθησαν σύμφωνα μέ τήν γερμανική νομοθεσία πού ἰσχυε τό 1976 θεωροῦνται ὡς «εἰσαγωγικό τῆς δίκης

ἔγγραφο» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως;

2. Ἄν, σέ περίπτωση, ὅπως ἡ ὑπό κρίση, γίνει δεκτό ὅτι ἡ διαταγή πληρωμῆς («Zahlungsbefehl») ἀποτελεῖ τό εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 πρέπει, γιά νά δοθεῖ ἀπάντηση στό ἐρώτημα, ἄν τό ἐν λόγω ἔγγραφο ἐκοινοποιήθη στόν καθ' οὗ ἐμπροθέσμως, ὥστε νά τοῦ παρασχεθεῖ ἡ δυνατότης ὑπερασπίσεως, νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη μόνον ἡ προθεσμία γιά τήν προβολή ἀντιρρήσεως («Widerspruch») κατά τῆς διαταγῆς πληρωμῆς, ἤ πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἐπίσης καί τό γεγονός ὅτι μετά τήν πάροδο τῆς προθεσμίας αὐτῆς ὁ καθ' οὗ δικαιοῦται νά ἀσκήσει ἀνακοπή («Einspruch») κατά τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως («Vollstreckungsbefehl») ἐντός νέας προθεσμίας;

3. Τό ἄρθρο 27 περίπτωση 2 ἐφαρμόζεται, ὅταν ὁ καθ' οὗ ἤσκησε ἀνακοπή κατά τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως ἐντός τοῦ κράτους, ὅπου ὁ δικαστής ἐξέδωσε τήν ἀπόφαση, τῆς ὁποίας ζητεῖται ἡ ἀναγνώριση ἤ ἡ ἐκτέλεση (ὁ πρῶτος δικαστής) καί ἄν ἡ ἀνακοπή εἶχε ἀπορριφθεῖ ὡς ἀπαράδεκτη ἀπό τόν πρῶτο δικαστή, ἐπειδή ἐξέπνευσε ἡ προθεσμία πού εἶχε ταχθεῖ γιά τήν ἄσκησή της;

4. Ἄν ὁ πρῶτος δικαστής ἐδέχθη ὅτι κατά τήν ἡμέρα τῆς κοινοποιήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου ὁ καθ' οὗ κατοικοῦσε στό κράτος πού ἐδρεύει ὁ δικαστής αὐτός, ἔτσι ὥστε ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἡ κοινοποίηση νά ἔγινε νομοτύπως, τό ἄρθρο 27 περίπτωση 2 ἐπιβάλλει νά ἐξετασθεῖ τό ζήτημα κατά πόσον ἡ ἐν λόγω κοινοποίηση ἔγινε ἐμπροθέσμως, ὥστε νά παρασχεθεῖ στόν ἐναγόμενο ἡ δυνατότης ὑπερασπίσεως; Ἐπί καταφατικῆς ἀπαντήσεως, ἡ ἐξέταση αὐτή πρέπει νά περιορισθεῖ στό ἄν τό σχετικό δικόγραφο ἐπεδόθη στήν κατοικία τοῦ καθ' οὗ ἐμπροθέσμως ἤ πρέπει νά ἐρευνηθεῖ, παραδείγματος χάρη, καί κατά πόσον τό γεγονός τῆς ἐπιδόσεώς του στήν ἐν λόγω κατοικία παρέχει ἀρκετά ἐχέγγυα ὅτι τό δικόγραφο περιῆλθε ἐμπροθέσμως στόν καθ' οὗ προσωπικῶς;

5. Ὡς πρός τό ἄρθρο 52, ἔχει σημασία γιά τίς ἀπαντήσεις πού πρέπει νά δοθοῦν, στά ἐρωτήματα πού τίθενται ὑπό τόν ἀνωτέρω ἀριθμό 4 τό ὅτι ὁ δικαστής τοῦ κράτους, στό ὁποῖο ζητεῖται ἡ ἀναγνώριση ἤ ἡ ἐκτέλεση κρίνει ὅτι, σύμφωνα μέ τό δίκαιο τοῦ κράτους αὐτοῦ, ὁ καθ' οὗ εἶχε τήν κατοικία του σ' αὐτό κατά τήν ἡμέρα τῆς κοινοποιήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου;»

Ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐρωτημάτων ἡ ἄποψή μου εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

1. Ἐπιτρέψτε μου νά ἀρχίσω μέ μερικές παρατηρήσεις σχετικές μέ τήν διεξαγωγή τῆς διαδικασίας ἐκδόσεως διαταγῆς πληρωμῆς ὅπως ἐρρυθμίζετο — ἀπό τό νόμου τῆς 12ης Σεπτεμβρίου 1950 — ἀπό τά ἄρθρα 688 ἕως 703 τοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας.

Ἡ διαδικασία αὐτή, ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται μόνο γιά ὁρισμένο εἶδος ἀπαιτήσεων, ἤρχισε ἀπό ἀπλῆς αἰτήσεως, ἡ ὁποία δέν ἐγνωστοποιήθη στόν ἀντίδικο. Τήν αἴτηση αὐτή ἐξήτασε ὁ εἰδικός δικαστικός ὑπάλληλος (Rechtspfleger) τοῦ ἁρμοδίου Amtsgericht, ὁ ὁποῖος μετά ἀπό διενέργεια ὁρισμένων ἐρευνῶν, μεταξύ ἄλλων, περί τῆς ἁρμοδιότητος καί τοῦ πιθανολογουμένου νόμου βασίμου τῆς προβληθείσης ἀξιώσεως ἐξέδωσε διαταγή πληρωμῆς — δηλαδή ἐπιταγή πρός ἱκανοποίηση τῆς προβληθείσης ἀπαιτήσεως. Αὐτή ἡ διαταγή πληρωμῆς ἐκοινοποιήθη αὐτεπαγγέλτως, λόγω δέ ἀπουσίας τοῦ ὀφειλέτου διενηργήθη πράξη ἰσοδύναμη μέ κοινοποίηση, τοῦ εἴδους πού ἀνεφέρθη στήν ἀρχή. Κατ' αὐτῆς τῆς διαταγῆς πληρωμῆς ἐπετρέποντο ἀντιρρήσεις, γιά τίς ὁποῖες, τότε, ἴσχυε προθεσμία τριῶν ἡμερῶν — ἄν ὁ ὀφειλέτης εἶχε τήν κατοικία του ἐντός τῆς περιφερείας τοῦ

δικαστηρίου — ἄλλως μιᾶς ἑβδομάδος. Ἐν πάση περιπτώσει, ἦταν δυνατόν σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 694 τοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας νά προβληθοῦν ἀντιρρήσεις μέχρις ὅτου ἐκδοθεῖ ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως. Ἡ προβολή ἀντιρρήσεων μετέβαλε τήν διαδικασία σέ τακτική κατ' ἀντιδικία διαδικασία, γιά τήν ὁποία, κατά τό ἄρθρο 596 τοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας, ἡ διαταγή πληρωμῆς ἴσχυε ὡς ἀγωγή. Ἄν δέν προεβάλλοντο ἀντιρρήσεις, ἐξεδίδετο κατόπιν αἰτήσεως τοῦ δανειστοῦ, ἡ ὁποία ἠδύνατο νά κατατεθεῖ ἤδη πρό τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας πού ἐτάχθη στήν διαταγή πληρωμῆς, διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως — δηλαδή ἕνας τύπος πού τίθεται ἐπί τῆς διαταγῆς πληρωμῆς καί καθιστᾶ δυνατή τήν ἐκτέλεση, ὅπως στήν περίπτωση μιᾶς ἐρήμην ἀποφάσεως. Κατά τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως, ἡ ὁποία ἐκοινοποιεῖτο κατά τόν ἴδιο τρόπο ὅπως καί ἡ διαταγή πληρωμῆς, ἐπετρέπετο ἄσκηση ἀνακοπῆς, γιά τήν ὁποία τότε ἴσχυε προθεσμία μιᾶς ἑβδομάδος. Ἄν δέν ἠσκεῖτο ἀνακοπή ἐντός αὐτῆς τῆς προθεσμίας, ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως καθίστατο ἀμετάκλητη· ἄν ἠσκεῖτο ἀνακοπή, ἡ διαδικασία μετεβάλλετο σέ τακτική κατ' ἀντιδικία διαδικασία, ἡ ἐκκρεμοδικία τῆς ὁποίας ἐθεωρεῖτο ὅτι ἤρχιζε ἀπό τῆς κοινοποιήσεως τῆς διαταγῆς πληρωμῆς.

Αὐτή ἡ διαδικασία — ἐπιτρέψτε μου νά τό ἀναφέρω ἐκ νέου — ἐτροποποιήθη μέ νόμο τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1976, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νά ἰσχύει ἀπό τῆς 1ης Ἰουλίου 1977. Ἐπρόκειτο, ἐν προκειμένω, περί προσαρμογῆς τῆς ρυθμίσεως στίς ἀνάγκες τῆς ἐπεξεργασίας δεδομένων μέσω ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν καί, μέσα στό πλαίσιο κυρίως μιᾶς τέτοιας γενικότερης τροποποιήσεως, ἐτροποποιήθησαν οἱ σχετικές προθεσμίες, ὥστε ἐφ' ἑξῆς τόσο γιά τήν προβολή ἀντιρρήσεων ὅσο καί γιά τήν ἄσκηση ἀνακοπῆς παρέχεται ἑκάστοτε προθεσμία δεκατεσσάρων ἡμερῶν.

2. Μέ τό πρῶτο ἐρώτημα τό Hoge Raad ζητεῖ νά πληροφορηθεῖ ἄν ἡ διαταγή πληρωμῆς καί ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως πρέπει νά θεωρηθοῦν ὡς εἰσαγωγικά τῆς δίκης ἔγγραφα κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος.

Γιά νά δοθεῖ ἀπάντηση σ' αὐτό τό ἐρώτημα δέν εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐξετασθεῖ περαιτέρω ἄν ἡ ἔννοια «τό ... εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο» πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ κατά τρόπο αὐτόνομο, βάσει τοῦ ὅλου συστήματος καί τοῦ σκοποῦ τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος, ὅπως ὑποστηρίζει ὁ ἀναιρεσίβλητος στήν κυρία δίκη, ἤ ἄν πρέπει νά καθορισθεῖ ἀπό τό δίκαιο τοῦ πρώτου δικαστοῦ, τί πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς ἀγωγή, ὅπως ὑποστηρίζει ἡ Ἐπιτροπή, τονίζοντας τό ὅτι ἡ ἀνωτέρω διατύπωση εὑρίσκεται ἤδη στό ἄρθρο 20 παράγραφος 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος, τό ὁποῖο ἀφορᾶ τήν διαδικασία πού ὀφείλει νά ἐφαρμόσει ὁ πρῶτος δικαστής.

Ἐν πάση περιπτώσει, εἶναι σαφές ὅτι ἄλλως ἀπ' ὅ,τι συμβαίνει μέ τήν *αἴτηση* ἐκδόσεως διαταγῆς πληρωμῆς, γιά τήν ὁποία ὁ ἀντίδικος δέν λαμβάνει καμμία εἰδοποίηση, *ἡ διαταγή πληρωμῆς* πληροῖ τίς προϋποθέσεις πού ἀπαιτοῦνται γιά τά εἰσαγωγικά τῆς δίκης ἔγγραφα, σύμφωνα μέ τήν ἰδέα, στήν ὁποία στηρίζεται ἡ προστατευτική διάταξη τοῦ ἄρθρου 27 περί τῆς δυνατότητος ἀποτελεσματικῆς νομικῆς ὑπερασπίσεως. Ἡ διαταγή πληρωμῆς περιέχει στοιχεῖα περί τῆς αἰτίας τῆς προβληθείσης ἀπαιτήσεως, ὅπου ἀρκεῖ ἡ περιγραφή τῶν πραγματικῶν γεγονότων πού πρέπει νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη καί τῆς ἐννόμου σχέσεως πού συνάγεται ἀπό αὐτά, κοινοποιεῖται στόν ἀντίδικο, ἐκεῖνος δέ διαθέτει ἀπό αὐτή τήν στιγμή μία ὁρισμένη προθεσμία, γιά νά ἀντικρούσει τήν προβληθεῖσα ἀξίωση. Ἄν αὐτό συμβεῖ, ἡ ἐκκρεμοδικία θεωρεῖται ὅτι ἀρχίζει — ὅπως ἀνεφέρθη ἀνωτέρω — μέ τήν κοινοποίηση τῆς διαταγῆς πληρωμῆς. Ἡ διαταγή πληρωμῆς θεωρεῖται ὡς εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο καί συνιστᾶ τήν βάση τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἡ ὁποία ἐν συνεχείᾳ ἐκδίδεται κατόπιν διαδικασίας κατ' ἀντιδικία.

Ἂν στό πρῶτο ἐρώτημα γίνεται ἐπί πλέον λόγος γιά τήν *διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως*, δύναται νά ληφθεῖ ὡς δεδομένο ὅτι αὐτή ἡ διαταγή, ἄν καί δέν ἐξεδόθη ἀπό δικαστή, πρέπει ὁπωσδήποτε νά θεωρηθεῖ ὡς δικαστική ἀπόφαση κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 25 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος. Αὐτό ἔχει τονισθεῖ στήν θεωρία (Bülow-Böckstiegel Internationaler Rechtsverkehr in Zivil- und Handelssachen, σημείωση III, 2 ἐπί τοῦ ἄρθρου 27 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος) καί συνάγεται ἐπίσης ἀπό τήν ἔκθεση Jenard (Ἐπίσημη Ἐφημερίδα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ἀριθμός C 59 τῆς 5ης Μαρτίου 1979, σ. 42), σημαίνει δέ ταυτοχρόνως ἐπιβεβαίωση τῆς ἀπόψεως ὅτι ἐν πάση περιπτώσει ἡ διαταγή πληρωμῆς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τήν βάση τῆς ἐκδόσεως διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως, πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 27 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος. Εἶναι ὅμως δύσκολο νά ὑποστηριχθεῖ ἐπί πλέον ἡ ἄποψη ὅτι καί ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως εἶναι εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος. Διότι καί ἄν ἀκόμη κατά τό γερμανικό δικονομικό δίκαιο, τό ὁποῖο πρέπει κατά πρῶτο νά ληφθεῖ ὡς βάση, στήν περίπτωση τοῦ ἄρθρου 27 εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ ἄσκηση ἀνακοπῆς κατά τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως μεταβάλλει τήν διαδικασία σέ συνήθη ἀστική δίκη, ἡ ὁποία ἀφορᾶ τήν ἐνιαία ἀπόφαση (διαταγή πληρωμῆς καί διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως), τό οὐσιῶδες εἶναι ὅτι βάσει τοῦ ἄρθρου 700 τοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας μέ τήν κοινοποίηση τῆς διαταγῆς πληρωμῆς ἡ ἀξίωση θεωρεῖται ὅτι ἤχθη πρός κρίση ἐνώπιον δικαστηρίου. Ἀπό αὐτό συνάγεται ὅτι καί σ' αὐτήν τήν περίπτωση *ἡ διαταγή πληρωμῆς* πρέπει νά χαρακτηρισθεῖ ὡς εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο.

3. Τό Hoge Raad ἐρωτᾶ περαιτέρω ἄν, στήν περίπτωση πού ἡ διαταγή πληρωμῆς συνιστᾶ εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο πρέπει, ὡς πρός τό ἄν ἡ κοινοποίηση στόν καθ' οὗ ἔγινε ἐμπροθέσμως, ὥστε νά τοῦ παρασχεθεῖ ἡ δυνατότης ὑπερασπίσεως, νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη μόνο ἡ προθεσμία προβολῆς ἀντιρρήσεων κατά τῆς διαταγῆς πληρωμῆς ἤ ἀκόμη καί ἡ περαιτέρω προθεσμία ἡ ὁποία ἰσχύει γιά τήν ἄσκηση ἀνακοπῆς κατά τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως.

Σ' αὐτό τό ἐρώτημα, κατά τήν ἄποψη τοῦ ἀναιρεσιβλήτου στήν κυρία δίκη, πρέπει νά δοθεῖ ἡ ἀπάντηση ὅτι πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη καί ἡ προθεσμία ἀσκήσεως ἀνακοπῆς. Σχετικῶς τονίζεται τό γεγονός ὅτι μετά τήν ἄσκηση τῆς ἀνακοπῆς εἶναι δυνατή πλήρης ὑπεράσπιση κατά τῆς προβληθείσης ἀξιώσεως. Ἐκτός αὐτοῦ ὑπενθυμίζεται ὅτι ἐκτέλεση, βάσει προσωρινῶς ἐκτελεστῆς ἀποφάσεως, κατά κανόνα διενεργεῖται ὑπό ἐπιφύλαξη, διότι ἄν γίνει δεκτή ἡ ἀνακοπή ὑπάρχει κίνδυνος νά δημιουργηθοῦν ἀξιώσεις περί ἀποζημιώσεως καί ὅτι ὁ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεση μετά τήν ἄσκηση τῆς ἀνακοπῆς ἔχει τήν δυνατότητα νά ζητήσει ἀναστολή τῆς ἐκτελέσεως.

Ἡ ἄποψη τῆς Ἐπιτροπῆς εὑρίσκεται πλησιέστερα πρός αὐτή τήν ἄποψη. Γιά τήν Ἐπιτροπή εἶναι σημαντικό ὅτι ἡ ἐκπρόθεσμη προβολή ἀντιρρήσεων ἰσχύει ὡς ἀνακοπή καί ὅτι μέ τήν ἀνακοπή καλύπτονται κατά κάποιο τρόπο καί οἱ ἀντιρρήσεις. Ἡ Ἐπιτροπή, ἐπί πλέον, τονίζει τήν δυνατότητα πλήρους ὑπερασπίσεως μετά τήν ἄσκηση ἀνακοπῆς, ἐφ' ὅσον στήν περίπτωση αὐτή δέν εἶναι ὑποχρεωτικό νά γίνει λεπτομερής ἀνάπτυξη περί τοῦ βασίμου ταυτοχρόνως μέ τήν ἄσκηση τῆς ἀνακοπῆς, ἀλλά κατά κανόνα μόλις ἐντός τῆς προθεσμίας πού ὁρίζεται μεταγενεστέρως. Προφανῶς ὅμως θεωρεῖ — ἄν ἐννόησα καλῶς τίς ἀπόψεις πού ἀνέπτυξε κατά τήν προφορική διαδικασία — ὅτι μία τόσο εὐρεία ἄποψη εἶναι δυνατόν νά ἐφαρμοσθεῖ, μόνο ἄν τό ἐπιβάλλουν εἰδικές συνθῆκες μιᾶς συγκεκριμένης ὑποθέσεως, δηλαδή, ὅταν ἡ ἐκτέλεση δυνάμει διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέ-

σεως δέν διενεργεῖται ἀμέσως καί κατά τό χρονικό σημεῖο τῆς διεξαγωγῆς τῆς διαδικασίας περί ἀναγνωρίσεως εἶναι βέβαιο ὅτι δέν κατετέθη ἀνακοπή ἐντός τῆς προβλεπομένης προθεσμίας.

Ἡ γερμανική κυβέρνηση ἀντιθέτως ἔχει ἐκφρασθεῖ σαφῶς — τουλάχιστον στίς γραπτές παρατηρήσεις της — κατά τῆς δυνατότητος νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ προθεσμία καταθέσεως τῆς ἀνακοπῆς. Ἐν προκειμένω, σημασία ἔχει ὅτι ἡ διαταγή περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως ἀποτελεῖ ἐκτελεστό τίτλο, ὅπως καί μία ἐρήμην ἀπόφαση. Ἡ προστασία ὅμως, πού ἐπιδιώκεται μέ τό ἄρθρο 27 τῆς συμβάσεως περί ἀρμοδιότητος, ἀπαιτεῖ νά ὑφίσταται δυνατότης ὑπερασπίσεως *πρό* τῆς ἐκδόσεως τοῦ τίτλου, δυνάμει τοῦ ὁποίου χωρεῖ ἐκτέλεση, ὥστε μέ αὐτό τόν τρόπο νά ἐξασφαλισθεῖ ὅτι μεταξύ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου — στήν προκειμένη περίπτωση: τῆς διαταγῆς πληρωμῆς — καί τῆς ἀποφάσεως ἡ ὁποία ἐκδίδεται συνεπεία αὐτοῦ νά μεσολαβεῖ εὔλογο χρονικό διάστημα γιά τήν ὑπεράσπιση τοῦ καθ' οὗ.

Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου κλίνω κατ' ἀρχήν πρός τήν ἄποψη τῆς ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως, ἡ ὁποία, ἄν ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ οἰκονομία τῆς συμβάσεως καί ὁ σκοπός τοῦ ἄρθρου 27, ἔχει προφανῶς ὑπέρ αὐτῆς πολύ σοβαρά ἐπιχειρήματα. Ἐκτός αὐτοῦ δέν πρέπει νά λησμονεῖται ὅτι βάσει τοῦ ἄρθρου 46 τῆς συμβάσεως ὁ διάδικος, ὁ ὁποῖος ἐπισπεύδει τήν ἐκτέλεση, ὑποχρεοῦται, προκειμένου περί ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφάσεως, νά προσκομίσει τό πρωτότυπο ἤ τό ἐπικυρωμένο ἀντίγραφο τοῦ ἐγγράφου, ἀπό τό ὁποῖο συνάγεται ὅτι τό εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο ἐκοινοποιήθη στόν ἐρημοδικήσαντα διάδικο. Συνεπῶς, εἶναι σαφές ὅτι τό τελευταῖο αὐτό ἔγγραφο εἶναι διαφορετικό ἀπ' αὐτό ἀκριβῶς, πού ἀποτελεῖ τόν τίτλο βάσει τοῦ ὁποίου χωρεῖ ἐκτέλεση. Ἐφ' ὅσον κατά τήν διαδικασία ἐκδόσεως διαταγῆς πληρωμῆς εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο εἶναι ἡ διαταγή πληρωμῆς, αὐτό πού ἔχει σημασία εἶναι τί προθεσμία διέθετε ὁ καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεση μετά τήν κοινοποίησή της γιά τήν ὑπεράσπισή του. Βεβαίως, κατά τήν ἐξέταση τοῦ εὐλόγου αὐτῆς τῆς προθεσμίας πρέπει νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη διάφορα στοιχεῖα. Στήν προκειμένη περίπτωση ἡ προθεσμία δέν εἶναι αὐστηρῶς ἀποκλειστική. Ἀντιθέτως, ἐπιτρέπονται ἀντιρρήσεις μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως, ἡ ὁποία συχνά λόγω φόρτου ἐργασίας ἐκδίδεται μετά ἀπό ἀρκετό χρόνο, στήν προκειμένη περίπτωση ἕξι ἡμέρες μετά τήν ἔκδοση τῆς διαταγῆς πληρωμῆς. Εἶναι ἐπίσης οὐσιῶδες ὅτι ὁ ὀφειλέτης ἐντός αὐτῆς τῆς προθεσμίας ὀφείλει ἁπλῶς νά γνωστοποιήσει ὅτι δέν ἀναγνωρίζει τήν ἀπαίτηση. Αὐτό δύναται νά γίνει ἀπολύτως ἀτύπως καί χωρίς προβολή λόγων, παραδείγματος χάρη προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ ὑπαλλήλου τῆς γραμματείας τοῦ δικαστηρίου ἤ ἐπίσης — ὅπως διεβεβαίωσε ὁ ἐκπρόσωπος τῆς ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως — τηλεφωνικῶς ἤ τηλεγραφικῶς καί χωρίς νά χρειάζεται ὁ τυχών ἀντιπρόσωπος νά ἀποδείξει ὅτι εἶναι ἐξουσιοδοτημένος. Συνεπῶς, ἐπειδή μέ τήν προβολή ἀντιρρήσεων ἡ διαδικασία μεταβάλλεται σέ τακτική, ἀπομένει ἀρκετός χρόνος γιά εἰς βάθος προετοιμασία τῆς ὑπερασπίσεως, ἡ ὁποία κατά κανόνα θά γίνει μόλις κατά τήν μεταγενεστέρως ὁρισθησομένη δικάσιμο ἤ μέχρις αὐτῆς.

Πάντως, θά ἤθελα νά προσθέσω ὅτι ἡ ἄποψη τῆς Ἐπιτροπῆς δέν εἶναι ἄνευ ἑτέρου ἀπορριπτέα στό σύνολό της. Κατ' αὐτήν εἶναι σημαντικό κατά τήν ἑρμηνεία τῆς συμβάσεως περί ἀρμοδιότητος νά προέχει ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός της — διευκόλυνση τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων. Μέ βάση αὐτή τήν ἰδέα, ἀλλά ἐπειδή καί ὁ τίτλος ΙΙ τῆς συμβάσεως περί ἀρμοδιότητος ἤδη προβλέπει ἐγγυήσεις ὅσον ἀφορᾶ τήν διαδικασία πού πρέπει νά ἀκολουθήσει ὁ πρῶτος δικαστής καί ἐπειδή ἡ ἀναγνώριση συνήθως γίνεται χωρίς ἰδιαίτερη διαδικασία, πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς ἐνδεικνυομένη ἡ *περιοριστική* ἐφαρμογή τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 27 καί 28. Ἄν αὐτό γίνει δεκτό, τότε εἶναι

πράγματι δυνατό νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι, σέ μία περίπτωση ὅπως ἡ παροῦσα, κατά τήν ὁποία ἡ διαταγή πληρωμῆς ἐκοινοποιήθη στίς 22 Ἀπριλίου 1976 καί στήν ὁποία κατά τήν διεξαγωγή τῆς διαδικασίας περί ἀναγνωρίσεως κατά τό ἔτος 1978 ἦταν σαφές ὅτι ἡ προθεσμία ἀσκήσεως ἀνακοπῆς παρῆλθε ἄπρακτη, πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη καί ἡ προθεσμία ἀσκήσεως ἀνακοπῆς, γιά νά δοθεῖ ἀπάντηση στό ἐρώτημα, ἄν παρεσχέθη ἀρκετό χρονικό διάστημα στόν καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεση γιά νά ἀντικρούσει τήν κατ' αὐτοῦ προβαλλομένη ἀπαίτηση, αὐτός δέ ὁ τρόπος ὑπολογισμοῦ δίδει συνολικῶς χρονικό διάστημα προετοιμασίας ἀμύνης 25 ἡμερῶν.

4. Ἐν σχέσει μέ τά ἀνωτέρω πρέπει νά ἐξετασθεῖ τό περαιτέρω ἐρώτημα, ποιά σημασία ἔχει γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος τό γεγονός, ὅτι ὁ ἐναγόμενος ἤσκησε ἔνδικο μέσο στό κράτος τοῦ πρώτου δικαστοῦ, τό ὁποῖο ἀπερρίφθη λόγω παρελεύσεως τῆς προβλεπομένης γι' αὐτό προθεσμίας.

Ὁ ἀναιρεσίβλητος στήν κυρία δίκη ὑπεστήριξε σχετικῶς τήν ἄποψη, ὅτι ὁ δικαστής τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως δεσμεύεται ἀπό τίς ἐκτιμήσεις τοῦ πρώτου δικαστοῦ. Ἰδιαίτερη ἔρευνα ἀπό τόν δικαστή τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος δέν εἶναι σύμφωνη ὄχι μόνο μέ τό πνεῦμα καί τόν σκοπό τῆς ἐν λόγω συμβάσεως ἀλλά ἀντιβαίνει καί στίς ἀρχές τῆς ἀσφαλείας τοῦ δικαίου καί τοῦ ἐνιαίου τῆς ἐκτελέσεως. Ἡ ὁμοσπονδιακή κυβέρνηση ὅμως καί ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀποδέχονται κάτι τέτοιο. Κατά τήν γνώμη μου, οἱ ἀνωτέρω ἔχουν ἄριστα ἐπιχειρήματα.

Ἂν γίνει δεκτό ὅτι τό ἄρθρο 27 περίπτωση 2 πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ αὐστηρῶς, πρᾶγμα πού ἡ ὁμοσπονδιακή κυβέρνηση θεωρεῖ ὡς ὀρθό ὡς πρός τό πότε ὑπάρχει ἐμπρόθεσμη κοινοποίηση τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου, ὥστε νά ὑφίσταται ἐπαρκής δυνατότης ὑπερασπίσεως, εἶναι ἤδη σημαντικό, ὅτι ὁ πρῶτος δικαστής ὤφειλε νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῆς ἀνακοπῆς κατά τῆς *διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως* πού κατετέθη τήν 1η Σεπτεμβρίου 1976. Ἐπρόκειτο ἑπομένως ὄχι περί ὑπερασπίσεως *πρό* τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐκτελεστοῦ τίτλου, ἀλλά περί προσπαθείας ὑπερασπίσεως *μετά* τήν ἔκδοσή του. Οὔτε καί αὐτή ἡ προσπάθεια κατέληξε στόν ἔλεγχο τῆς ἐπιμάχου ἀξιώσεως, ἀλλά — λόγω παρελεύσεως τῆς προθεσμίας κατά τό ἐθνικό δίκαιο — σέ ἄρνηση διενεργείας αὐτοῦ τοῦ ἐλέγχου καί, ἔτσι, τοῦ ἐλέγχου ἐνδεχομένων παρατυπιῶν, πού ἦταν δυνατόν νά πάσχει ἡ διαδικασία ἐνώπιον τοῦ πρώτου δικαστοῦ. Πρέπει, ἐπί πλέον, νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ὅτι τό ἄρθρο 27 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος συνιστᾶ προστατευτική διάταξη στό πλαίσιο τῆς διαδικασίας ἀναγνωρίσεως καί ἐκτελέσεως, ἡ ὁποία ἀρχίζει κατόπιν αἰτήσεως βάσει τοῦ ἄρθρου 31 τῆς συμβάσεως. Ἐδῶ ὁ δικαστής τοῦ κράτους ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως — ὁ πρῶτος δικαστής — δέν συμμετέχει. Ἐφαρμόζει κατ' ἀρχήν μόνο τό ἐθνικό του δίκαιο, καί δέν διενεργεῖ καθόλου τόν ἔλεγχο, πού ὁρίζεται ἀπό τό ἄρθρο 27 περίπτωση 2. Ἐπί πλέον, εἶναι σαφές ὅτι — καί ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου πρέπει νά γίνει ἐκ νέου παραπομπή στήν ἔκθεση Jenard — ἡ διάταξη τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 ἔχει αὐτόνομο χαρακτῆρα σέ σχέση μέ τό ἐθνικό δίκαιο τόσο τοῦ πρώτου δικαστοῦ ὅσο καί τοῦ δικαστοῦ τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως. Ὁ δικαστής τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως ὀφείλει νά ἐξετάσει, κατ' ἰδίαν κρίση, ἄν πληροῦνται καί οἱ δύο προϋποθέσεις, πού ἀναφέρονται στήν ἀνωτέρω διάταξη, καί ἐπί πλέον, ὅσον ἀφορᾶ τό ζήτημα τοῦ ἐμπροθέσμου τῆς κοινοποιήσεως, ἐπειδή πρέπει σχετικῶς νά ἐρευνηθεῖ τό τί πράγματι συνέβη, δικαιοῦται ὁπωσδήποτε νά ἐξετάσει τά τῶν προθεσμιῶν πού προβλέπονται ἀπό τό ἐθνικό δίκαιο.

Κατά τήν γνώμη μου εἶναι προφανές ὅτι δέν δύναται νά ἐπιχειρηθεῖ ἡ ἀντίκρουση τῶν ἀνωτέρω ἀπόψεων μέ ἐπίκληση τῶν ἀρχῶν τῆς ἀσφαλείας τοῦ δικαίου καί τοῦ ἐνιαίου τῆς ἐκτελέσεως. Πράγματι, ἄν οἱ ἐν λόγω ἀρχές θά ἔπρεπε νά ἀποτελοῦν τήν κατευθυντήρια γραμμή τῆς διαδικασίας ἐκτελέσεως σύμφωνα μέ τήν σύμβαση περί ἁρμοδιότητος, δέν θά εἶχε ἀκριβῶς θεσπισθεῖ στήν σύμβαση μία διάταξη ὅπως ἡ διάταξη τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2, ἀλλά παραλείποντας, μία πρόσθετη προστασία τοῦ ὀφειλέτου κατά τήν διαδικασία περί ἀναγνωρίσεως καί ἐκτελέσεως θά ἦταν ἁπλῶς ἐπαρκές νά τηροῦνται οἱ κανόνες πού ἀπευθύνονται στόν πρῶτο δικαστή.

5. Τό τέταρτο ἐρώτημα πού ὑπέβαλε τό Hoge Raad, τό ὁποῖο πρέπει νά ἐξετασθεῖ ἐν συνεχεία, ἀποτελεῖται ἀπό δύο σκέλη: ἀφ' ἑνός, πρέπει νά ἐξετασθεῖ, ἄν, σέ περίπτωση πού ὁ πρῶτος δικαστής ἔχει καταλήξει στό συμπέρασμα, ὅτι κατά τόν χρόνο τῆς κοινοποιήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου ὁ ἐναγόμενος εἶχε τήν κατοικία του στό κράτος τοῦ πρώτου δικαστοῦ καί γιά τόν λόγο αὐτό ἡ κοινοποίηση σέ αὐτή τήν διεύθυνση ἦταν ἡ προσήκουσα, εἶναι περαιτέρω ἀναγκαῖος ὁ ἔλεγχος ἐκ μέρους τοῦ δικαστοῦ τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως περί τοῦ ἄν ἡ κοινοποίηση ἐπραγματοποιήθη *ἐμπροθέσμως* κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος. Ἀφ' ἑτέρου, τό Hoge Raad ζητεῖ ἀπάντηση στό ἐρώτημα — καί ἰδίως σέ περίπτωση θετικῆς ἀπαντήσεως στό πρῶτο σκέλος τοῦ τετάρτου ἐρωτήματος — ἄν ὁ ἔλεγχος εἶναι δυνατόν νά περιορισθεῖ στό ζήτημα, κατά πόσο τό εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο περιῆλθε στήν κατοικία τοῦ ἐναγομένου ἐμπροθέσμως ἤ, ἄν πρέπει ἐπίσης νά ἐξετασθεῖ ἄν μία τέτοια εἴδους κοινοποίηση προσφέρει ἱκανοποιητική ἐγγύηση, ὅτι τό ἔγγραφο ἦταν δυνατό νά περιέλθει ἐγκαίρως στόν ἐναγόμενο *προσωπικῶς*.

α) Τό πρῶτο σκέλος τοῦ τετάρτου ἐρωτήματος φαίνεται ὅτι ἀφορᾶ ἕνα πρόβλημα σχετικό μέ τό ἀντικειμενικό πεδίο ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως. Πρέπει νά σκεφθοῦμε, κατά πρῶτον, ἄν ἡ ἀναφερθεῖσα διάταξη ἐνδεχομένως ἀφορᾶ μόνο τίς περιπτώσεις πού ἡ κοινοποίηση πρέπει νά γίνει στήν ἀλλοδαπή, καί συνεπῶς, δέν ἰσχύει γιά περιπτώσεις, πού, ἀπό τῆς ἀπόψεως τοῦ ἐπιλαμβανομένου δικαστοῦ, συνιστοῦν σαφῶς ὑποθέσεις ἠμεδαποῦ χαρακτῆρος, ἐπειδή τόσο ἡ κατοικία τῶν διαδίκων, ἀλλά καί ὁ τόπος ὅπου εὑρίσκεται τό ἀντικείμενο τῆς διαφορᾶς παρουσιάζουν στοιχεῖα ἠμεδαπότητος. Πράγματι, στήν τελευταία αὐτή περίπτωση φαίνεται ὅτι ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 συνιστᾶ συμπληρωματική προστασία, ἡ ὁποία εἶναι δυνατόν νά θεωρηθεῖ ἀδικαιολόγητη. Θά ἦταν πράγματι δυνατόν νά λεχθεῖ ὅτι ἄν, ὑπό αὐτές τίς συνθῆκες, εἶναι δυνατή ἡ ἐκτέλεση στό ἐσωτερικό τῆς χώρας ἄνευ ἑτέρου, διότι δέν ὑπάρχει κανένας λόγος γιά νά θεωρηθεῖ ὅτι ὑφίσταται περιορισμός τῶν δικαιωμάτων τῆς ὑπερασπίσεως, δέν γίνεται ἀντιληπτό γιατί θά ἔπρεπε νά ἰσχύει ἄλλο κριτήριο, ὅσον ἀφορᾶ τόν σεβασμό τῶν δικαιωμάτων τῆς ὑπερασπίσεως στήν περίπτωση ἐπεμβάσεως σέ περιουσία πού εὑρίσκεται στήν ἀλλοδαπή.

Ἡ τελείως γενική διατύπωση τοῦ ἄρθρου 27 ὅμως δέν δίνει κανένα στοιχεῖο γιά ἕνα τέτοιου εἴδους συμπέρασμα, ἰδίως ὅταν συγκριθεῖ μέ τό ἄρθρο 20 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος, τό ὁποῖο ρητῶς ἀναφέρεται στόν ἐναγόμενο πού ἔχει τήν κατοικία του στό ἔδαφος *ἑνός* τῶν συμβαλλομένων κρατῶν καί ἐνάγεται ἐνώπιον δικαστηρίου ἑνός *ἄλλου* τῶν συμβαλλομένων κρατῶν. Καί ἡ θεωρία φαίνεται γενικῶς νά θεωρεῖ ὡς δεδομένο ὅτι ἡ ἐδῶ ἐνδιαφέρουσα διάταξη ἐφαρμόζεται ἀκόμη καί ὅταν ὁ ἐναγόμενος ἔχει τήν κατοικία του ἐντός τοῦ κράτους τοῦ πρώτου δικαστοῦ καί γιά τήν κοινοποίηση τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου εἶναι ἀναγκαία μόνον ἡ κοινοποίηση στό ἐσωτερικό τῆς χώρας (πρβλ. Bulow-Böckstiegel, op. cit., παρατήρηση III ἐπί τοῦ ἄρθρου 27· Martha

Weser, Convention communautaire sur la compétence judiciaire et l'exécution des décisions, σ. 332· Droz, Compétence judiciaire et effets des jugements dans le marché commun, σ. 315).

Ἂν ὅμως αὐτό θεωρηθεῖ ὀρθό, δηλαδή ἄν γίνει δεκτό ὅτι τό ἄρθρο 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος κατά κανόνα ἐφαρμόζεται, ὅταν πρέπει νά γίνει ἐκτέλεση στήν ἀλλοδαπή, τότε ἡ ἀπάντηση στό πρῶτο σκέλος τοῦ τετάρτου ἐρωτήματος κατά τά λοιπά δέν παρουσιάζει δυσκολίες. Σύμφωνα μέ τήν ἔκθεση Jenard εἶναι σαφές ὅτι τό ἄρθρο 27 περίπτωση 2 πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς ἰδιαίτερη προστατευτική διάταξη στό πλαίσιο τῆς διαδικασίας περί ἀναγνωρίσεως, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ ἐκ μέρους τοῦ δικαστοῦ, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ζητεῖται ἡ ἀναγνώριση, αὐτόνομο ἔλεγχο ὑπό δύο πρίσματα σωρευτικῶς λαμβανόμενα. Ἀπό τά ἀνωτέρω δέν συνάγεται μόνο ὅτι ὁ δεύτερος δικαστής δέν δεσμεύεται ἀπό τά κριθέντα τοῦ δικαστοῦ τῆς οὐσίας, ὅσον ἀφορᾶ τό προσῆκον τῆς κοινοποιήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου, ἡ ὁποία κρίνεται βάσει τοῦ δικαίου τοῦ πρώτου δικαστοῦ καί τῶν σχετικῶν διεθνῶν συμβάσεων (πρβλ. Bülow-Böckstiegel, op. cit., παρατήρηση III, 4 α ἐπί τοῦ ἄρθρου 27). Ὁ δικαστής τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως ὀφείλει, ἐπί πλέον, ἐν πάσῃ περιπτώσει, νά ἐλέγξει ἐπίσης ἄν ἡ κοινοποίηση ἐπραγματοποιήθη ἐμπροθέσμως ὥστε νά παρασχεθεῖ στόν ἐναγόμενο ἡ δυνατότης ὑπερασπίσεως, Ἐδῶ, δέν δεσμεύεται — ὅπως παραδείγματος χάρη τονίζεται ἀπό τούς Bülow-Böckstiegel, op. cit. — ἀπό τίς διατάξεις πού ὀφείλει νά ἐφαρμόσει ὁ πρῶτος δικαστής, ἀλλά, ἀντιθέτως, ὀφείλει νά προβεῖ στόν ἐν λόγω ἔλεγχο — ἐνδεχομένως ex officio — μέ δική του πρωτοβουλία ἔχοντας ὑπ' ὄψη ὅλες τίς πλευρές τῆς περιπτώσεως (εἶδος τῆς διαφορᾶς, διάδικοι, ὑποχρέωση διορισμοῦ δικηγόρου, ἀναγκαιότητα νά γίνουν μεταφράσεις κλπ.).

6) Ἐπί τοῦ δευτέρου σκέλους τοῦ τετάρτου ἐρωτήματος θά ἤθελα νά τονίσω, κατά πρῶτον, ὅτι μοῦ φαίνεται ὀρθή ἡ ἄποψη ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀρχήν συντάσσονται ὑπέρ μιᾶς *στενῆς* ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2. Ἐν προκειμένω, εἶναι ἀποφασιστικό ὅτι ἡ σύμβαση περί ἁρμοδιότητος προβλέπει ἤδη σημαντικές ἐγγυήσεις ὅσον ἀφορᾶ τήν διαδικασία περί ἐκδόσεως ἀποφάσεως, οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἰδίως ἀπό τό ἄρθρο 20 καί ἀπό τήν σύμβαση περί ἐπιδόσεων τῆς Χάγης τοῦ 1965. Παρομοίως στήν ἔκθεση Jenard ἀναφέρεται ὅτι τό ἄρθρο 27 ἐφαρμόζεται μόνον ἐπί ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων καί μέ τό ἴδιο πνεῦμα ἐκφράζεται καί ἡ Martha Weser (op. cit., σ. 333) τονίζοντας ὅτι ἡ περίπτωση ἀρνήσεως τῆς ἀναγνωρίσεως βάσει τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 ἐμφανίζεται σπανίως.

Περαιτέρω εἶναι σημαντικό γι' αὐτό τό σκέλος τοῦ ἐρωτήματος, τό γεγονός ὅτι σύμφωνα μέ τήν σύμβαση περί ἁρμοδιότητος ἤ μέ ἄλλες σχετικές συμβάσεις δέν ἰσχύει ἡ ἀρχή ὅτι ἕνα δικόγραφο πρέπει νά περιέλθει στόν ἀποδέκτη *ἄμεσα* καί *προσωπικά*. Ὅπου αὐτή ἡ προϋπόθεση θεωρεῖται ἀναγκαία, διατυπώνεται ρητῶς, ὅπως παραδείγματος χάρη στό ἄρθρο 36 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος, τό ὁποῖο ἀναφέρεται στήν ἐπίδοση τῆς ἀποφάσεως πρός τόν ὀφειλέτη, εἴτε προσωπικῶς εἴτε στήν κατοικία του. Εἶναι συνεπῶς δυνατόν, κατ' ἀρχήν, νά γίνει δεκτό ὅτι ἡ ἐπίδοση στήν κατοικία τοῦ ἐναγομένου ἀρκεῖ καί ὅτι τό ζήτημα τοῦ ἐμπροθέσμου τῆς ἐπιδόσεως δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τό ἄν ὁ ἐναγόμενος θά λάβει πράγματι γνώση τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου καί ὅτι ἀντιθέτως ἀρκεῖ ἡ δυνατότης νά λάβει γνώση. Αὐτό τονίζουν ἐπιμόνως οἱ Linke (Die Versäumnisentscheidungen im deutschen, österreichischen, belgischen und englischen Recht, ihre Anerkennung und Vollstreckbarerklärung, σ. 157) καί Bülow-Böckstiegel (op. cit., παρατήρηση III, 4 β ἐπί τοῦ ἄρθρου 27) προβάλλοντας τήν ὁμοιότητα τῶν προϋποθέσεων πού θέτουν

τά ἄρθρα 20 καί 27, καί αὐτό συνάγεται ἐπίσης καί ἀπό τίς παρατηρήσεις πού περιέχονται στήν ἔκθεση Jenard ἐπί τοῦ ἄρθρου 20 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος. Ὅποιος ἔχει κατοικία σέ ἕναν ἤ σέ περισσοτέρους τόπους — ἐνδεχομένως σέ διάφορα Κράτη μέλη — ὀφείλει ἑπομένως νά εἶναι ἐν γνώσει τῶν σχετικῶν συνεπειῶν. Σέ περίπτωση πού γίνεται κοινοποίηση ὑπ' αὐτές τίς συνθῆκες, εἶναι δυνατόν κατά κανόνα νά ἀναμένεται ὅτι ὁ παραλήπτης — καί ἰδίως ὅταν πρόκειται γιά ἔμπορο — λαμβάνει μέτρα, ὥστε νά λαμβάνει γνώση τέτοιου εἴδους περιερχομένων ἐγγράφων.

Ὅπως ἐτονίσθη καί κατά τήν διάρκεια τῆς δίκης, ἄλλη ρύθμιση ἰσχύει μόνο σέ ἐξαιρετικές περιπτώσεις, ἰδιαιτέρου χαρακτῆρος. Μόνο ὅταν λόγω εἰδικῶν συνθηκῶν, παραδείγματος χάρη σέ περίπτωση ξαφνικῆς ἀναγκαίας εἰσαγωγῆς σέ νοσοκομεῖο, δέν εἶναι δυνατόν νά ἀναμένεται ὅτι ἔχει ληφθεῖ φροντίδα γιά ἔγκαιρη πληροφόρηση περί τῶν κοινοποιηθέντων ἐγγράφων, πρέπει νά γίνει δεκτό ὅτι ὅσον ἀφορᾶ τό ἄρθρο 27 καί τήν προστατευτική λειτουργία του δέν ἀρκεῖ ἐπίδοση στήν κατοικία, ἀλλά πρέπει μᾶλλον νά ληφθεῖ μέριμνα γιά αὐτοπρόσωπη ἐπίδοση.

Ὅπως πιστεύω, δέν ὑπάρχει γενικῶς τίποτα περισσότερο νά λεχθεῖ ἐπί τοῦ προβλήματος πού τίθεται μέ τό τέταρτο ἐρώτημα τοῦ Hoge Raad. Σύμφωνα μέ ὅ,τι προέκυψε κατά τήν διαδικασία, πρέπει συνεπῶς νά θεωρεῖται βέβαιο καί νά εἶναι ἀρκετό γιά τήν ἀπόφαση τῆς κυρίας δίκης ὅτι κατ' ἀρχήν αὐτό πού ἔχει σημασία ἦταν ἡ κοινοποίηση στήν διεύθυνση τοῦ ἀναιρεσείοντος στήν Γερμανία καί ὅτι πρέπει νά ἐλεγχθεῖ μόνον ἄν — ἀπ' αὐτό τό χρονικό σημεῖο — ἀπέμεινε ἀρκετό χρονικό διάστημα γιά τήν προετοιμασία μιᾶς πρώτης ἱκανοποιητικῆς ὑπερασπίσεως, ὅπως εἶναι ἀναγκαῖο στήν διαδικασία τῆς ἐκδόσεως διαταγῆς πληρωμῆς.

6. Ἡ τελευταία ἐρώτηση τελικῶς ἀποσκοπεῖ περαιτέρω στήν διασάφηση τοῦ προβλήματος, ἄν ἐπιβάλλεται διαφορετική ἀπάντηση στό ἐρώτημα, ἐν ὄψει τοῦ ἄρθρου 52 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος, τό ὁποῖο ἀναφέρει:

«Γιά νά κριθεῖ ἄν ὁ διάδικος κατοικεῖ ἐντός τοῦ συμβαλλομένου κράτους, τοῦ ὁποίου τά δικαστήρια ἐπελήφθησαν τῆς ὑποθέσεως, ἐφαρμόζεται τό δίκαιο τοῦ δικάζοντος δικαστοῦ.

Ὅταν ὁ διάδικος δέν κατοικεῖ στό κράτος, τοῦ ὁποίου τά δικαστήρια ἐπελήφθησαν τῆς ὑποθέσεως, ὁ δικαστής, γιά νά κρίνει ἄν ὁ διάδικος κατοικεῖ σέ ἄλλο συμβαλλόμενο κράτος, ἐφαρμόζει τό δίκαιο τοῦ κράτους αὐτοῦ.

Γιά νά καθορισθεῖ ἡ κατοικία τοῦ διαδίκου ἐφαρμόζεται ὅμως τό ἐθνικό του δίκαιο ἄν, βάσει αὐτοῦ, ἡ κατοικία του ἐξαρτᾶται ἀπό τήν κατοικία ἑνός ἄλλου προσώπου, ἤ ἀπό τήν ἕδρα μιᾶς ἀρχῆς.»

Αὐτό τό ἐρώτημα τίθεται γιά τήν περίπτωση, πού ὁ δικαστής τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως καταλήγει στό συμπέρασμα ὅτι κατά τό χρονικό σημεῖο τῆς κοινοποιήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου, ὁ ἐναγόμενος εἶχε, σύμφωνα μέ τό δίκαιο τοῦ κράτους τῆς ἐκτελέσεως, τήν κατοικία του ἐντός τοῦ ἐν λόγω κράτους.

Κατά τίς συγκλίνουσες ἀπόψεις τῆς ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως καί τῆς Ἐπιτροπῆς — ὁ ἀναιρεσίβλητος στήν κυρία δίκη δέν ἔλαβε σχετικῶς θέση — ἡ ἀπάντηση στό ἐρώτημα αὐτό πρέπει νά εἶναι ὁπωσδήποτε ἀρνητική.

Ἄν ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ὅτι στίς ἔννομες τάξεις τῶν συμβαλλομένων κρατῶν δέν ὑπάρχει ἐνιαῖος ὁρισμός τῆς ἐννοίας «κατοικία», ἡ λειτουργία τοῦ ἄρθρου 52 συνίσταται στόν καθορισμό τοῦ ἐν προκειμένω ἐφαρμοστέου δικαίου καί κατά συνέπεια στήν πλήρωση ἑνός κενοῦ, τό ὁποῖο ἄλλως θά ὑφίστατο κατά τήν ἐφαρμογή τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος. Εἶναι συνεπῶς

σημαντικό, γιά ὅλες τίς περιπτώσεις, πού σύμφωνα μέ τήν σύμβαση ἐμφανίζεται ὁ ὅρος κατοικία. Αὐτό ἰσχύει, ἰδίως, κατά τόν καθορισμό τῆς ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων καί ἐπίσης στό πλαίσιο τῆς διαδικασίας περί ἐκτελέσεως (πρβλ. ἄρθρο 32 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος). Αὐτό ἰσχύει ἐπίσης, παραδείγματος χάρη, σέ συνδυασμό μέ τήν περίπτωση τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς προθεσμίας ἀσκήσεως ἐνδίκου μέσου σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 36 τῆς συμβάσεως.

Ὅπως ὅμως διηυκρινίσθη, ὅσον ἀφορᾶ τό ζήτημα τῆς ἐμπροθέσμου ἐπιδόσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως, ὁ καθορισμός τῆς κατοικίας τοῦ ἐναγομένου κατά κανόνα δέν ἔχει ἀποφασιστική σημασία. Ἄν — ὅπως τονίζεται γενικῶς — σημασία ἔχουν οἱ *πραγματικές* συνθῆκες τῆς συγκεκριμένης περιπτώσεως, τότε προφανῶς δέν ἔχουν σημασία οἱ διατάξεις πού ἀφοροῦν τόν καθορισμό τοῦ ἐφαρμοστέου δικαίου ὡς πρός τό ζήτημα τῆς κατοικίας. Ἑπομένως, δικαίως ἐτονίσθη, ὅσον ἀφορᾶ τό πέμπτο ἐρώτημα, ὅτι ὁ δικαστής, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ζητεῖται ἡ ἀναγνώριση, δέν δύναται νά συνάγει συμπεράσματα σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ ἐμπροθέσμου τῆς κοινοποιήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου, ἐπικαλούμενος τίς διατάξεις πού ὀφείλει νά ἐφαρμόσει γιά τόν καθορισμό τῆς κατοικίας. Ἐν προκειμένῳ θά πρέπει ἀντιθέτως νά δεσμεύεται ἀπό τά διαπιστωθέντα ἀπό τόν πρῶτο δικαστή, ὅσον ἀφορᾶ τήν κατοικία καί αὐτό κυρίως γιατί, διαφορετικά, θά ἠδύνατο νά δημιουργηθεῖ μία κατάσταση ἡ ὁποία θά ἰσοδυναμοῦσε μέ ἔλεγχο τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ πρώτου δικαστοῦ — πρᾶγμα πού ἀποκλείεται ἀπό τό ἄρθρο 28 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος.

7. Προτείνω συνεπῶς, οἱ ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματα πού ὑπέβαλε τό Hoge Raad νά εἶναι τά ἑξῆς:

α) Ὡς εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος πρέπει νά θεωρεῖται καί ἡ ἐκδοθεῖσα σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 688 ἐπ. τοῦ γερμανικοῦ κώδικος πολιτικῆς δικονομίας διαταγή πληρωμῆς (Zahlungsbefehl) (ἤδη: Mahnbescheid).

6) Ὅσον ἀφορᾶ τό ἐρώτημα, ἄν ἡ κοινοποίηση τοῦ ἐν λόγω ἐγγράφου στόν ἐναγόμενο ἔγινε ἐμπροθέσμως, ὥστε νά ὑφίσταται δυνατότης ὑπερασπίσεως, κατ' ἀρχήν πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη μόνο ἡ προθεσμία, ἐντός τῆς ὁποίας δύνανται νά προβληθοῦν ἀντιρρήσεις κατά τῆς διαταγῆς πληρωμῆς. Τό γεγονός ὅτι ὁ ἐναγόμενος διαθέτει μετά τήν παρέλευση αὐτῆς τῆς προθεσμίας μία περαιτέρω προθεσμία ἀσκήσεως ἀνακοπῆς κατά τῆς διαταγῆς περί προσωρινῆς ἐκτελέσεως, εἶναι δυνατόν νά ληφθεῖ ἐπίσης ὑπ' ὄψη, ἄν κατά τό χρονικό σημεῖο τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας περί ἀναγνωρίσεως θεωρεῖται βέβαιο, ὅτι ἡ τελευταία αὐτή προθεσμία παρῆλθε ἄπρακτη.

γ) Ἡ διάταξη τοῦ ἄρθρου 27 περίπτωση 2 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος ἐφαρμόζεται ἀκόμα καί ὅταν ὁ ἐναγόμενος ἔχει ἀσκήσει ἔνδικο μέσο στό

κράτος τοῦ δικαστοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφαση ζητεῖται νά ἀναγνωρισθεῖ καί νά ἐκτελεσθεῖ, δηλαδή τοῦ πρώτου δικαστοῦ, κατά μιᾶς ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφάσεως καί αὐτό τό ἔνδικο μέσο ἀπερρίφθη ἀπό τόν πρῶτο δικαστή ὡς ἀπαράδεκτο λόγω παρελεύσεως τῆς σχετικῆς προθεσμίας ἀσκήσεως.

δ) Ἰδιαίτερη ἔρευνα τοῦ ζητήματος, ἄν ἡ ἐπίδοση τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου ἔγινε ἐμπροθέσμως, ὥστε νά εἶχε ὁ ἐναγόμενος τήν δυνατότητα ὑπερασπίσεως, εἶναι ἀναγκαία στήν περίπτωση πού ὁ πρῶτος δικαστής κατέληξε στό συμπέρασμα ὅτι ὁ ἐναγόμενος εἶχε κατά τό χρονικό σημεῖο τῆς κοινοποιήσεως τοῦ ἐν λόγω ἐγγράφου τήν κατοικία του στό κράτος τοῦ πρώτου δικαστοῦ καί συνεπῶς ἡ κοινοποίηση ἦταν ἡ προσήκουσα. Ὅσον ἀφορᾶ αὐτό τό σημεῖο, ἐπειδή δέν ἐπιβάλλεται γενικῶς ἐπίδοση ἀπ' εὐθείας στόν ἐναγόμενο προσωπικῶς, ἡ ἔρευνα εἶναι δυνατόν νά περιορισθεῖ κατά κανόνα στό ἐρώτημα, ἄν τό ἔγγραφο περιῆλθε ἐμπροθέσμως στήν κατοικία τοῦ ἐναγομένου. Περαιτέρω ἔρευνα ἐνδείκνυται μόνον ὅταν ἀσυνήθεις περιστάσεις δικαιολογοῦν τήν ὑπόθεση ὅτι ὁ ἐναγόμενος δέν ἠδυνήθη νά λάβει μέτρα, ὥστε νά τοῦ περιέρχονται οἱ εἰδοποιήσεις, ἀκόμα καί ὅταν ἀπουσιάζει ἀπό τήν κατοικία του.

ε) Τό ἄρθρο 52 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος καί τό γεγονός ὅτι ὁ δικαστής τῆς χώρας, στήν ὁποία ζητεῖται ἡ ἀναγνώριση, καταλήγει στό συμπέρασμα ὅτι ὁ ἐναγόμενος κατά τό δίκαιό του εἶχε, κατά τό χρονικό σημεῖο τῆς κοινοποιήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς δίκης ἐγγράφου, τήν κατοικία του στό κράτος αὐτό, δέν ἐπηρεάζουν τήν ἀπάντηση στό ἀμέσως ἀνωτέρω ἐξετασθέν ἐρώτημα.